

ארצות הברית
סטאלין לא מצא דרך

כאשר חזר מקיארטור לארצות הברית הביא עמו, מלבד אשתו ובנו, גנרל ושתי תיבות אלומיניום גדולות. שם הגנרל: צירלס וילובי. תוכן התיבות: קרוב למיליון מלה על פעילות חוג הרגול הסובייטי במזרח הרחוק. המסגרות של חקירות הסנס האמריקאי והפרוטומה הכרוכה בכך. אולם רק חלק קטן מן הסודות הטמונים בתוכן ניתן לפרסום. לפיהם לא זו בלבד שברית המועצות ידעה, חודשים לפני פרל הארבור, על תכניות ה' יפאנים להתקיף את ארצות הברית ובריטניה באוקיינוס השקט, אלא גם השתמשה בחוג הריגול של ד"ר ריכרד זורגה האגדתי להמריץ את היפאנים להתקפה. באותו זמן שהרוסים קיבלו עזרה אמריקאית במסגרת החקר והש-

אל. כונת הרוסים היתה לגרום להתנגשות צבאית בין יפאן וארצות הברית, כדי שמ"ש של טוקיו תצטרף להסיר את חילותיה מן הגבול הסיבירי, לשלחם דרומה. דבר זה איפשר לרוסים להחזיר את הגדודים שמרו על גבול מנצ'וריה לאירופה ולהפעילם נגד הנאצים. תגבורת זו היא שהכריעה — לפי עדותם של הגנרלים הגרמנים — את כף המאזניים לרעת היטלר.

גלוי מעניין עוד יותר היה כי הנשיא פרנקלין רוזבלט ניסה בכל כוחו — לפני פרל הארבור — למונע חתימת הסכם עם יפאן. מתנגדיו הפוליטיים הוכיחו כי רוזבלט היה מעוניין בהתקפה יפאנית על ארצות הברית כי רק בצורה זו יכל להכריז מלחמה ולהצטרף לאנגליה וברית המועצות.

ידוע כי בידי מתנגדיו הרפובליקאיים של רוזבלט היו הוכחות כי העמיד במידת את היפאנים במצב שלא יכלו עוד להימנע ממלחמה, וכי ידע מראש שהיפאנים עומדים לערוך התקפת פתע על הצי האמריקאי. אולם הוא לא הזעיק את הצי, כך שהאניות הופתעו בנמל * * *. הושמדו בהתקפה אחת — דבר שחיסל את כחה של אמריקה באוקיינוס הפאציפי לתקופת שנתיים, אך גם הרגיו את העם האמריקאי עד כי נכנס בהתלהבות למלחמה.

בשעתו נמנעו אויבי רוזבלט להשתמש בידעו אלה במערכת הבחירות לנשיאות, כי המועמד הרפובליקאי, ונדל וילקי המנוה, היה פטריוט וחשש שהפרסום יזיק למאמץ המלחמה.

הוא לא חזר. הסיפור מתחיל בד"ר ריכרד זורגה, נבון ואכזר, טיפוס של גרמני יהיר. כל חייו היו טבולים סכנות ואלמות: נפצע פעמיים כחייל במלחמת העולם הראשונה, חזר לגרמניה שהפכה קלחת סוערת. בשנת 1919, בהיותו סטודנט במברג, הצטרף זורגה למפלגה הקומוניסטית. נתיב חייו נקבע.

* לפי חוקת ארצות הברית רשאי הנשיא להכריז מלחמה בלי להתייעץ או לקבל הסכמה מוקדמת של בית הנבחרים רק במקרה שארצות הברית הותקפה. באותה תקופה (1941) התנגד הקונגרס האמריקאי להצטרף למלחמה.

** טייס יפאני שהשתתף בהתקפה על פרל הארבור הודיע לא זמן שהמטוסים המריאו ביום ב' מתוך חשבונו שרוב המלחים האמריקאיים יהיו עדיין שכורים. אחרי שהתענגו במסבאות האי ביום א'.

בשנת 1924 נקרא למוסקבה והפך סוכן של הקומואינטרן. ב-1929 עבר, לפי בקשתו הוא, לשרות המודיעין של הצבא האדום. אחרי זה נשלח לסיין, שהיתה באותו זמן בית ספר להשתלמות של כל מרגל. תפקידו היה לרגל אחר היפאנים והסינים.

בשנת 1932 נקרא זורגה שוב למוסקבה. שם הוטל עליו תפקיד חדש: עליו לצאת לטוקיו ולהשיג ידיעות על הצבא היפאני ותוכניות הממשלה. ממוסקבה נסע זורגה

כחברת המפלגה הקומוניסטית. אשה זו היתה במקרה בורג קטן מאד במכונת הריגול של זורגה. אולם דרכה נתגלה כל הקשר. אחרי שלוש שנות מאסר, הוצא זורגה להורג ב-1944. עד הרגע האחרון היה בטוח שסטאלין ימצא את הדרך לשחררו.

עם כיבוש יפאן על ידי האמריקאים גילה שירות המודיעין את הודאתו של זורגה בארכיון שירות המודיעין היפאני בצירוף מסמכים רבים על פעילות הריגול הסובייטית

פליטים סיניים מגיעים להונג-קונג
שלטי ניאון, קוקה-קולה וגטיסה אטי

במזרח הרחוק. גנרל צירלס וילובי, ראש המודיעין של מקיארטור, אסף את כל המסמכים ועלה, עם הדחתו של מקיארטור, הוא רוצה להוכיח שמפקדו צדק בדרישת מלחמה נגד הקומוניזם במזרח הרחוק. אולם אין כוונה להוכיח פעילות רוסית בלבד. "אני אויב כוח", הוא הכריז, "כי לרוסים שותפים חזקים ביותר בתוך-תוכי ארצות הברית וכי משרדים לא מעטים בממשלה — מן החשובים ביותר — נתונים להשפעת חוג הריגול הסובייטי המסתיף עד וואשינגטון הבירה."

בין השאר רוצה וילובי להוכיח: שהיועץ צים אשר דחפו את רוזבלט למלחמה ביפאן ופתחו בכך את השער להשתלטות ברית המועצות על אסיה (אחרי השושמדה המעצמה היפאנית) הניעו אותו לחתור לסובייטים בזמן המלחמה וייתורים גדולים מתוך אמונה נאיבית ברצונם לשלום.

כך מסרו האמריקאים לרוסים ולקומוניסטים הסיניים את מאנצ'וריה החשובה, הפקידו למעשה את ציאנג קיי-שיק. היועצים אף אמרו בשעתו כי מוטב למסור את כל קוריאה לחסות הסובייטים כדי להניע את ברית המועצות להשתתף במלחמה ביפאן — השתתפות שהיתה, כפי שנחברר אחר-כך, מיותרת לחלוטין ואף הזיקה לאמריקה.

הונג קונג
העשירים אשתדלים

כשאדם שומע על הונג-קונג מצטייר ב' דמיונו אי אקוטי בקרבת חוף סין המור'

חיה. למעשה מחולקת הונג-קונג לשלושה: החלק הקטן של האי הונג-קונג עצמו, חלק שני המורכב מכמה איים שסופחו לאזור שנמסר על ידי סין לבריטניה בשנת 1899 בחכירה ל-99 שנה. החלק השלישי והגדול שבהם הוא כ-300 מיליון מרובעים של סין גופה. מצר מפרדי בין הערים התאומות קאולון וויקטוריה, הראשונה בירת השטח המוחכר והשנייה בירת האי.

בשתי ערים אלה נפגשות דרכי החיים של הסינים והאנגלים. בנייני ענק, נוסח אי-רופה של המאה הקודמת, מודקרים ברובעי פאר ובבלעים בתוך שיכונים עלובים עשויי פח וקרשים, בהם חיים רבבות סינים עמי לים. בשנים האחרונות רכשה לה המושבה ציפוי אמריקאי של שלטי ניאון, קוקה-קולה לגונו, מודעות קולנוע, מודעות הקוקה-קולה מלמדות את המבקר שלוש או ארבע או תיות ראשונות של סינית.

אולם מעבר לעיר נמשכים חיי סין השלוה בעיקם הפוריים של השטח המוחכר. עד אשר נוכחו לדעת, לפני שנתיים, שהונג-קונג עלולה לעמוד במצור מצד הסינים (המספקים את רוב צרכי הונג-קונג) היו שטחים אלה עזובים. עתה נותן השטח, מלבד יכול האורז המסורתי, תוצרת חקלאית מעורבת, בנוסף האירופי. אולם גם העיבוד האינטנסיבי ביותר של השטח המוחכר אין ביכולתו לעשות את המושבה, עם אוכלוסייה בת שני המיליון ויותר, בלתי תלויה ביבוא מזונות.

תועלת מן הצד. הונג-קונג היא הש' ריד האחרון של דור שראה את חלוקת סין בין המעצמות האירופיות כאלו היתה מנת בשר טעימה. דבר זה מורגש בכל חרי פותו. מתחת לאושר החיצוני והפעילות הק' דחתית שורר רגש של אי-בטחון. בדרישת האמריקאים לקיים מצור ימי ומסחרי על סין, רואה הונג-קונג את סופה המתקרב.

איום זה אינו נעלם עם אפשרות שביתת נשק בקוריאה, כי המצור הוא חלק ממדיניות אמריקאית מריקת-לכת לחיסול משטר פקונג. צעד ראשון במלחמה כלכלית זאת היה בצמצום אשתדל, כאשר ארצות הברית אסרה יצוא חומרים איסטרטגיים להונג-קונג. דחיפה נוספת ניתנה על ידי מקיארטור ש' ביקש מהקונגרס לאסור כל סחר עם סין כדי להרעיבה. הדבר עורר התמרמרות רבה בין סוחרי הונג-קונג שהעירו כי בשנת 1950 הגיע המסחר הישיר בין סין וארצות הברית ל-23% מסחר החוץ הסיני (2% פחות ממסחרה עם ברית המועצות) ואילו המסחר עם הונג-קונג הגיע ל-15 אחוז בלבד.

האמברגו האמריקאי נגד הונג-קונג ושי' טר ירשו היצוא הנוקשה שהונהגה על ידי בריטניה הויקו במידה רבה להונג-קונג: בתי חרושת רבים נאלצו לסגור מחסור חומרי גלם. אולם כלכלתה רחוקה מלהיות הרוסה. הונג-קונג החלה מייצרת סחורות "בלתי חיוניות": טקסטילים, שימורים, שמנים וחמ"ל קלים. תמורת זה מקבלת הונג-קונג חומרים רבים הדרושים למערכ. עשירי הונג-קונג משתדלים בכל מאוהם לשכנע את אמריקה שנוכחותם בפתח היבשת העצומה יכולה להצמיח טובה למערב. "וכבינסמן טובים" מסבירים בני הונג-קונג לאמריקאים, "עליכם להבין שכדאי לקיים את המושבה אפילו אם זה כביא תועלת קטנה מן הצד לאויב."

מרוגזת מאד

